

Вибір альтернативних програм навчання (модулів) проводиться за результатами тесту оцінки рівня початкових знань і анкетування слухачів. Програми курсів коректуються для кожної групи з урахуванням пропозицій і замовлень керівників, вчителів. Створюється дидактичне середовище, у якому здійснюється спільна діяльність і спілкування, розвиваються емоційно-психологічні і ділові відносини, формуються ціннісні орієнтації. Особлива увага приділяється самостійній роботі слухачів, що забезпечує розвиток їхніх творчих можливостей.

Отже, проектування дидактичної системи – багатостадійний (багатокомпонентний і багатоетапний) динамічний, послідовний процес, що відбувається в часі. Як процес, проектування цієї системи передбачає ряд етапів, а результатом цього процесу є розроблений проект. Він здійснюється за допомогою механізмів самопізнання, самоорганізації, самоосвіти як прагнення до творчої самореалізації в діяльності проектування. При цьому творчість використовується як спосіб інтенсифікації процесу.

Апробація моделі проведена під час авторських курсів [2-3] з проблематики «Сучасні технології навчання», «Методики викладання дисциплін», «Сучасні технології навчання: європейський досвід» тощо), проведених у 2003-2018 роках на базі понад 100 закладів освіти України.

Список використаної літератури

1. Концепція «Нова українська школа». Режим доступу до ресурсу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/54258/
2. Стрельніков В. Ю. Авторські курси як форма підвищення кваліфікації викладачів / В. Ю. Стрельніков // Навчально-методичний журнал «Освіта. Технікуми. Коледжі». – 2017. – № 1,2 (42). – С. 14-17.
3. Стрельніков В. Ю. Авторські курси на базі коледжів / В. Ю. Стрельніков // Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. «Софія Русова та сучасна українська освіта» та наук.-практ. семінару «Соціалізація особистості в умовах інноваційного середовища» (Полтава, 18-19 травня 2018 р.) / за заг. ред. Куторжевської Л. І. – Полтава: Полтавська спеціалізована школа-інтернат №2 I-III ступенів «Центр освіти та соціально-педагогічної підтримки» імені Софії Русової Полтавської обласної ради, 2018. – 201 с. – С. 161-165.

Наталія Кононець

АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ: СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ОСВІТНИХ РЕСУРСІВ

Професійна підготовка вчителя на сьогоднішній день зумовлює потребу у формуванні їх інформаційно-комунікаційної компетентності, яка передбачає уміння створювати електронні освітні ресурси (ЕОР), використання яких нині є вимогою часу для організації сучасного освітнього процесу. Сьогодні ні в кого не викликає сумніву той факт, що саме електронні підручники та навчальні посібники дозволяють збагатити освітній процес і роблять його більш цікавим, привабливим, глибшим, повнішим. Такі ЕОР дають можливість кожному учневі незалежно від рівня його підготовки брати активну участь в освітньому процесі, індивідуалізувати свій процес навчання, здійснювати самоконтроль [1].

Підготовка вчителів до створення ЕОР розглядається нами як процес надання їм теоретичної допомоги, підвищення рівня їх інформаційно-комунікаційної компетентності, організації методичної та практичної допомоги при розроблянні ЕОР як у період навчання в педагогічному університеті, так і у процесі подальшої професійної діяльності (неперервна післядипломна освіта). Реалізаційним механізмом такої підготовки є проведення майстер-класів, семінарів-практикумів та тренінгів, зміст яких становить інформація про методи та засоби створення ЕОР.

Пропонуємо декілька засобів, які доцільно розглянути на таких заходах, і які уможливають швидко та зручно створити будь-який вид ЕОР (електронний посібник чи підручник, електронний навчально-методичний комплекс дисципліни, електронний практикум, довідник, тести тощо).

Загалом, для створення ЕОР кожен вчитель має здійснити підготовчу роботу: самостійно розробити електронний варіант навчально-методичного комплексу дисципліни, яку він викладає, у форматі текстових документів *.doc (створено у програмному додатку Word). Якщо ЕОР містить мультимедійний компонент – окремо створюються презентації, відео, аудіофайли. Для тестового контролю – тестові питання із зазначеними правильними відповідями.

Після такої підготовчої роботи доцільно звернутися до спеціального програмного забезпечення.

1. Програма Dr.Explain – це додаток для створення файлів довідки (help-файлів), довідкових систем, on-line керівництв користувача, посібників і технічної документації до програмного забезпечення та технічних систем. Як показує практика, Dr.Explain зручно використовувати для створення довідкових файлів СНМ, друкарської документації, електронних книг, що уможливує його використання і для створення гіпертекстових ЕОР [4]. Серед особливих можливостей Dr.Explain є захоплення зображень інтерфейсу програм, редагування і форматування зроблених скріншотів, використання візуальних ефектів і стилів і т. д. Вбудований редактор анотацій дозволяє додати до скріншотів опис, використати засоби форматування тексту, вставити за необхідності в потрібне місце, наприклад, стрілку тощо. Dr.Explain підтримує вивід документації на основі єдиного проекту в такі формати, як HTML (on-line керівництва), СНМ (help-файли для ОС MS Windows), RTF і PDF зі змістом і посиланнями.

Основними перевагами Dr.Explain для вчителя-розробника ЕОР є: інтегрована в Dr.Explain утиліта захоплення і аналізу структури програмних вікон, що дозволяє аналізувати інтерфейс користувача додатків і створювати скріншоти (копії екранів) вікон, автоматично розставляючи на них пояснювальні виноска для елементів інтерфейсу; редактор анотацій зображень, який дозволяє швидко створювати пояснювальні виноска на ілюстраціях і скріншотах; спеціалізований текстовий редактор з багатим функціоналом; можливість гнучкого управління контентом з використанням текстових змінних і вставок HTML-коду; можливість швидкого оновлення ілюстрацій і скріншотів під час виходу нової версії програмного продукту. Dr.Explain дозволяє замінювати екрани додатків зі збереженням усієї мета-інформації: виноска, анотацій, описів; підтримка ідентифікаторів Help ID для створення контекстної допомоги в додатках; можливість додавати функції пошуку й індексації в on-line довідки без використання програмування (PHP, ASP і т. д.) або баз даних на стороні сервера; візуальний контроль за станом проекту з використанням механізму статусів.

Процес створення ЕОР у програмі Dr.Explain детально описано у [2; 4].

2. GoogleSites. Для розробки електронних посібників, дистанційних курсів з інтерактивним комп'ютерним тестуванням у мережі Інтернет доцільно використати сервіс <https://sites.google.com>. Щоб створити ЕОР, слід зайти на сервіс GoogleSites і натиснути кнопку «Створити». Наступними кроками створення ЕОР є вибір шаблону сайту, назви сайту, теми та введення коду. Після цього достатньо натиснути кнопку «Створити» і платформа для ЕОР буде створена. Залишиться лише наповнити її навчально-методичними матеріалами [3]. Сервіс дозволяє використовувати текстові документи, таблиці (для створення електронного журналу оцінювання), презентації, рисунки, форми (для створення тестів), а також підключати будь-які інші додатки, які доцільно використати для реалізації принципу наочності ЕОР (діаграми, ментальні карти для спільної роботи тощо).

Перевагою використання сервісу GoogleSites є можливість надавати спільний доступ до матеріалів ЕОР як учням, так і вчителям. Спеціальна кнопка «Спільний доступ» може за потреби надати повний доступ до створення та редагування матеріалів ЕОР (для вчителів), а для учнів ЕОР відкривається лише на період вивчення дисципліни і лише з можливістю перегляду або викачування матеріалів. До ЕОР можна додавати файли будь-якого типу (текстові, графічні, комп'ютерні презентації, відео тощо) для перегляду та подальшого завантаження, можна розміщувати посилання, додавати файли з Діску Google, здійснювати переміщення існуючих файлів та видаляти їх. У ЕОР передбачено систему пошуку серед інформаційного наповнення.

Нині сервіс GoogleSites пропонує користувачам як класичну, так і оновлену версію для створення ЕОР.

3. Конструктор сайтів Webnode.com.ua. Персональний веб-сайт вчителя — це сайт, призначений для супроводу навчального процесу та дистанційної комунікації (інтерактивності) між вчителем та учнями. Здатність вчителів розробляти та підтримувати власний веб-сайт реалізує один з принципів формування інформаційно-комунікаційної компетентності – принцип інтерактивності. Для створення персонального веб-сайту доцільно використовувати сучасні технології Веб 2.0, завдяки яким вчитель, навіть маючи невисокий рівень комп'ютерної підготовки зможе створити особистий сайт та підтримувати його. Використання засобів Веб 2.0, які встановлюються не на власному комп'ютері користувача, а на віддаленому сервері, має реальні переваги як для користувачів, так і для самих розробників таких засобів: користувач звільняється від таких турбот, як своєчасне оновлення програми, коригування її роботи в операційній системі; для розробників зникає необхідність витрат на розповсюдження своїх розробок та на організацію служби підтримки тощо. Головною перевагою є те, що розташування сайту та його підтримка є безкоштовними [2].

Аналіз існуючих безкоштовних хостингів (послуга з розміщення веб-сайтів на спеціалізованих серверах та забезпечення доступу до них через Інтернет) уможливив зупинитися на

найбільш зручному, з нашої точки зору, сервісі: <http://www.webnode.com.ua/>, який дозволяє швидко, зручно створити персональний сайт та наповнювати його контентом. Сервіс Webnode – один із найпопулярніших порталів у Всесвітній мережі і його можна назвати сервісом «готових сайтів», який містить велику кількість готових та зручних шаблонів, придатних для створення освітнього веб-сайту. Розробники сервісу Webnode регулярно вдосконалюють існуючий і створюють новий контент. Наприклад: «Форум», «Новини», «Блог», «Каталог статей», «Часті питання», «Фотогалерея», «Опитування», «Гостьова книга», «Мапи Google», «Віджети», «Соціальні мережі», «Реєстраційні форми» та ін.

На такому сайті встановлюється зворотній зв'язок з учнями для тісного спілкування з вчителем. Вважаємо, що персональний сайт вчителя буде надійним помічником, а саме: для учнів – у надолужуванні навчальної програми (якщо з певних причин не відвідував уроки); для вчителів – в обміні досвідом; а також для батьків – у контролюванні досягнень власних дітей [1].

4. Конструктор сайтів Jimdo.com. Для створення ЕОР у мережі Інтернет, наприклад, сайт «Інформатика+» <http://informatika-resurs.jimdo.com/>, нами було використано безкоштовний Конструктор сайтів Jimdo.com.

Для створення ЕОР у середовищі Jimdo.com слід виконати наступне:

1. Завантажити конструктор сайтів <http://ru.jimdo.com/>.
2. Придумати ім'я (адресу) сайта, ввести свою електронну адресу, пароль, прочитати правила користування сервісом Jimdo та натиснути «Создать сайт бесплатно».
3. Уважно читаючи кроки конструктора, вибрати шаблон для сайта та наповнити його контентом. Контент – це тексти, рисунки, файли навчально-методичного спрямування (текстові, фото, презентації тощо), що підготовлені раніше, а також гіперпосилання на різноманітні корисні ресурси у межах вивчення конкретної дисципліни та ін.
4. Налаштувати шапку сайта, відредагувати навігаційне меню: перейменувати сторінки (наприклад, Уроки, Теми, Цікаво, Індивідуальні завдання, Дидактичні ігри тощо), додати потрібну кількість сторінок.
5. Розмістити навчальний контент. Доцільно додати заголовки, розмістити текст, текст з рисунком, таблиці, флеш, завантаження файлів та ін.

Наголосимо, що для подальшого наповнення сайту (входу до режиму редагування сайту) слід скористатися посиланням «Вход», що відображається внизу кожної сторінки сайту. У діалоговому вікні, що відкриється, слід ввести пароль і знову натиснути «Вход» [1].

Таким чином, ми запропонували декілька програмних додатків – інформаційні системи, що організовують накопичення і маніпулювання навчальною інформацією щодо вирішення конкретної освітньої мети – у якості ефективних, доступних та зручних засобів створення різних видів ЕОР. Наголосимо, що грамотний та раціональний підхід до підбору різних засобів навчання, безумовно, забезпечується рівнем педагогічної майстерності вчителя, однією зі складових якої сьогодні ми вважаємо створення якісних та сучасних електронних навчально-методичних матеріалів.

Список використаної літератури

1. Кононец Н.В., Гриньова М.В. (2018). Засоби створення електронного посібника для ресурсно-орієнтованого навчання. *Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць.* / ред. кол.; голов. ред. О.М. Топузов. К.: Педагогічна думка. Вип. 20. С. 166-179.
2. Кононец Н. В. (2016). *Основи ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу (з досвіду аграрних коледжів) : монографія.* Полтава : ПУЕТ. 506 с.
3. Кононец Н. В. (2015). Створення дистанційних курсів для ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу в коледжі. *Матеріали Міжнародної Інтернет-конференції «Неперервна освіта в педагогічних ВНЗ: стан, проблеми, перспективи».* Умань.
4. Кононец Н. В. (2014). DR.EXPLAIN як ефективний засіб створення електронних навчальних ресурсів для ресурсно-орієнтованого навчання. *Комп'ютер у школі та сім'ї.* № 6 (118). С. 35–40.